

праці, вимагає самостійності, відповідальності та неабияких здібностей у працівників. Інноваційна команда повинна включати в себе не тільки вузьких фахівців, але й працівників, що володіють такими характеристиками, як здатність до дивергентного мислення, до асоціацій, до аналогій, тому в умовах економіки знань та зміни тактики конкурентної боротьби зростає важливість подальшого вдосконалення системи управління персоналом інноваційних підприємств як невід'ємного фактору їхнього розвитку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Богиня Д.Б. Основи економіки праці: [навч. посіб.] / Д.Б. Богиня, О.А. Грішнова. – К.: Знання-Прес, 2001. – 313 с.
2. Вартанова О.В. Особливості управління персоналом інноваційного підприємства / О.В. Вартанова, І.В. Шестер // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – № 7 – С. 65–67.
3. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
4. Федулова І.В. Теоретичні положення визначення категорій інноваційний процес та інноваційна діяльність / І.В. Федулова // Проблеми науки. – 2007. – № 2. – С. 2–7.
5. Лелі Ю.Г. Інноваційні підходи до управління персоналом підприємства в сучасних умовах: дис. ... к.е.н / Ю.Г. Лелі; Класичний приватний університет. – Запоріжжя, 2015. – 199 с.
6. Гарматюк О. Інноваційні підходи в системі підбору персоналу / О. Гарматюк, О. Чура // Матеріали 5-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України М.Г. Чумаченка «Інноваційні засади управління підприємствами в умовах сталого розвитку». – 2016. – № 10. – С. 27–28.
7. Executive Search – високоякісний рекрутинг, результат перевершує витрати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kvaritir-remont.com.ua/executive-search-visokojakisnij-rekruting-rezultat/>.
8. Сагайдак М.П. Рекрутмент у забезпеченні внутрішнього маркетингу / М.П. Сагайдак // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 9(147). – С. 119–124.
9. Бала Р.Д. Функціональне та змістова значення коучингу на підприємстві / Р.Д. Бала // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2010. – № 10. – С. 158–161.
10. Матюшенко І.Ю. Міжнародний інвестиційний менеджмент: [навч. посіб.] / І.Ю. Матюшенко. – Харків: ХНЕУ, 2014. – 520 с.
11. Наумова О.О. Система показників інноваційної діяльності персоналу / О.О. Наумова // Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. пр. / за ред. проф. Ю.І. Єханурова, А.В. Шегди. – К.: Київський університет, 2009. – Вип. 20. – С. 273–280.
12. Ковальська К.В. Нові підходи до мотивації персоналу в стратегічному управлінні корпораціями / К.В. Ковальська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 1(104). – С. 29–33.

УДК 336.144.2

Продіус О.І.
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту
Одеського національного політехнічного університету*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Статтю присвячено дослідженню проблем впровадження інноваційних проєктів на вітчизняних підприємствах у сучасних умовах господарювання. Розглядаються основні проблеми, які виникають під час реалізації інноваційних проєктів. Проаналізовано основні тенденції управління інноваційними проєктами в високорозвинених країнах. Запропоновано шляхи інтенсифікації інноваційних процесів та вдосконалення управління інноваційними проєктами на вітчизняних підприємствах.

Ключові слова: інноваційний проєкт, управління проєктами, вітчизняні підприємства, інновації, інноваційний розвиток, високотехнологічний експорт.

Продіус О.И. ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ НА ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Статья посвящена исследованию проблем внедрения инновационных проектов на отечественных предприятиях в современных условиях хозяйствования. Рассматриваются основные проблемы, препятствующие реализации инновационных проектов. Проанализированы основные тенденции управления инновационными проектами в высокоразвитых странах. Предложены пути интенсификации инновационных процессов и совершенствование управления инновационными проектами на отечественных предприятиях.

Ключевые слова: инновационный проект, управление проектами, отечественные предприятия, инновации, инновационное развитие, высокотехнологичный экспорт.

Prodius O.I. PROBLEMS AND PROSPECTS OF IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE PROJECTS IN DOMESTIC ENTERPRISES

The article is devoted to problems of introduction of innovative projects in the domestic enterprises in modern conditions of managing. Discusses the main problems facing the realization of innovative projects. Analyzed the main trends in the management of innovation projects in highly developed foreign countries. The ways of intensification of innovative processes and improvement of management of innovative projects in domestic enterprises.

Keywords: innovative project, project management, domestic enterprises, innovation, innovative development, high-tech exports.

Постановка проблеми. у сучасних умовах розвитку світової економічної системи обумовлений насамперед інноваційними процесами, які пов'язані зі створенням і впровадженням у виробництво передових досягнень науки і техніки, тому сфера інно-

ваційної діяльності перетворилася в найголовніший ресурс держави, ефективність використання якого визначає динаміку та прогресивність розвитку національного господарства. У зв'язку із цим активізація інноваційної діяльності господарюючих суб'єктів

стає необхідною умовою реалізації національних інтересів у системі економічної безпеки підприємства, регіону і держави.

Науково-технологічний потенціал – це один із визначальних факторів, який забезпечує та формує високу конкурентоспроможність виробництва як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях. Приріст валового продукту в економічно розвинених країнах суттєво визначається інноваційними досягненнями. Наприклад, сьогодні Сінгапур і Фінляндія, населення яких становить, відповідно, 4,5 і 5,2 млн. осіб, виробляють удвічі більший валовий національний продукт, ніж Україна. І це при тому, що чисельність населення України у 10 разів більше, ніж у згаданих країнах [6].

Інноваційна діяльність України порівняно з розвиненими країнами, що забезпечують до 85–90% приросту валового внутрішнього продукту через виробництво й експорт наукомісткої продукції, перебуває на досить низькому рівні й на світовому ринку високотехнологічної продукції, що оцінюється в 2,5–3,0 трлн. дол., її частка становить приблизно 0,1%.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблем розвитку інноваційної діяльності підприємств знайшли одне з провідних місць у працях вітчизняних та зарубіжних економістів. Передусім це праці Л. Антонока, І. Буднікевича, В. Герасимчука, М. Козоріза, О. Кузьміна, О. Мокія, П. Перерви, А. Сухорукова, А. Яковлева та ін. Інноваційний розвиток як важливий чинник економічного зростання висвітлюється в наукових працях В. Александрової, О. Амоші, Ю. Бажала, В. Геєця, В. Гусевої, Б. Данилишина, О. Лапка, О. Федірко, О. Шнипко, М. Чумаченка та ін. Проблематиці управління інноваційними проектами присвячено праці вітчизняних учених: Ф. Ярошенка, С. Бушуєва, Н. Бушуєвої, Т. Безверхнюк, С. Попова, Н. Котової, С. Ілляшенка, О. Федорчак. Суттєвий пласт знань із питання управління інноваційними проектами міститься в дослідженнях міжнародних фінансових організацій (Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку), спеціалізованих професійних організацій, що об'єднують фахівців із даного питання (Міжнародна асоціація з управління проектами, професійні національні асоціації з управління проектами різних країн тощо).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Разом із тим на сьогодні залишаються малодослідженими проблеми впровадження інноваційних проектів на вітчизняних підприємствах в умовах посилення світових глобалізаційних економічних процесів та ускладнення умов ведення бізнесу на внутрішньому ринку.

Мета статті полягає у пошуку головних чинників, що негативно впливають на впровадження інноваційних проектів на вітчизняних підприємствах, та визначенні методів їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. На початку 90-х років Україна входила в сімку інноваційних та інтелектуальних держав, але поступово бізнес став абсолютно байдужим до інновацій. Якщо в 1990 р. в Україні 36% усіх підприємств були інноваційними, то в 1994 р. таких було 26%, у 2015 р. – лише 17,3% [1; 2].

Рейтинг України за індексом глобальної конкурентоспроможності (ІГК) Світового економічного форуму (СЕФ) загрозово знижується і в 2015 р. опустився до 79-го місця зі 140 країн. Відповідно до звіту, у рейтингу ІГК Україна розмістилася між країнами, що розвиваються, – Гватемалою та Таджикистаном, випередивши більшість країн Африки та

Латинської Америки. Проте вона істотно відстає від країн ЄС та багатьох країн СНД. Дошкульними місцями України, за даними звіту, є корупція, ускладнений доступ до фінансів, інфляція, політична нестабільність, високі податкові ставки, неефективна державна бюрократія, складність податкового законодавства, регулювання валютного ринку, часта зміна урядів, обмежувальне регулювання ринку праці, невідповідна якість інфраструктури, недостатня здатність до інновацій.

Українська економіка залишається експортоорієнтованою з недостатньо розвиненим внутрішнім ринком, у ВВП питома вага експорту сягає 60–65%. Негативні зміни кон'юнктури на зовнішніх ринках спричиняють руйнівні наслідки для національної економіки. У реальному секторі вітчизняної економіки домінує виробництво з низькою часткою доданої вартості в кінцевому продукті. При цьому частка готових виробів становить лише 30–35%, а на сировину та напівфабрикати припадає 65–70%. Однією з тенденцій зовнішньоекономічної політики регіонів України в 2015 р. була диверсифікація ринків збуту українських товарів і послуг, адаптація до європейських ринків та створення умов для ліквідації монопольної залежності від російського ринку за окремими напрямками торгівлі. Однак очікуваного відновлення зростання українського експорту до країн ЄС не вдалось досягнути через падіння рівня промислового виробництва та неконкурентоспроможність більшості українських товарів на європейських ринках. У країні відбувається поступовий зсув від товарів переробної промисловості до продовольчих товарів та сировини [1; 3].

У рамках Європейського Союзу прийнято орієнтир для визначення обсягів фінансування розвитку інноваційного складника, який повинен становити не менше 3% від національного ВВП, при цьому 2/3 коштів має надходити з підприємницького сектору. Для України рівень фінансування у сфері інновацій сьогодні становить лише 0,75% від ВВП, що свідчить про сталу негативну тенденцію гальмування інноваційного розвитку в Україні, зменшення економічного потенціалу та збільшену конкурентні переваги інших країн. Необхідно також урахувати, що для ефективної реалізації наукою своєї інноваційної функції, тобто для створення комерційно завершених інновацій, наукоємність ВВП має бути не нижчою 1,7% ВВП. Проте проблема полягає не тільки в необхідності збільшення інвестицій в науку, а й у забезпеченні більш раціональної структури диверсифікації джерел фінансування наукової діяльності та ефективної віддачі від вкладень у науку [2; 3].

Аналіз динаміки основних показників інноваційної діяльності регіонів України вказує на негативні тенденції інноваційної активності. Причиною цього є не низький науковий та науково-технічний потенціал, а слабкість інфраструктури інноваційної діяльності, відсутність мотивації товаровиробників у реалізації інновацій як способу конкурентної боротьби. Це призвело до низьких показників практичного впровадження інновацій на промислових підприємствах. Так, за даними Держкомстату, питома вага підприємств, що впроваджували інновації, постійно знижується і в 2015 р. становила 15,2%. Як і в попередні роки, основним джерелом фінансування витрат на інновації залишаються власні кошти підприємств, частка яких у загальному обсязі фінансування становила 89%.

Таким чином, результати аналізу свідчать про відсутність належної підтримки інноваційної діяльності як на державному, так і на регіональному рівнях, що свідчить про незадовільні економічні реформи.

Зокрема, Т.М. Безверхнюк вважає, що ключ до успіху в реалізації публічних реформ полягає в регулярних та успішних інноваціях, а найзручнішим інструментом для швидкого та ефективного виводу інновацій на ринок, як показує зарубіжний досвід, є проектне управління. Дуже вагоме значення для використання практики управління інноваційними проектами в Україні має публікація А. Чемерис, що вийшла за підтримки швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». У ньому системно наведено інструментарій розроблення проектів відповідно до вимог, установлених Європейською Комісією в Керівництві з управління проектним циклом [8].

Поняття «інноваційний проект» вживається в кількох аспектах: як справа, діяльність, захід, що припускає здійснення комплексу яких-небудь дій, що забезпечують досягнення певних цілей; як система організаційно-правових і розрахунково-фінансових документів, необхідних для здійснення яких-небудь дій; як процес здійснення інноваційної діяльності. Ці три аспекти підкреслюють значення інноваційного проекту як форми організації і цільового управління інноваційною діяльністю. У цілому інноваційний проект – це система взаємопов'язаних цілей і програм їхнього досягнення, що являють собою комплекс науково-дослідних, дослідно-конструкторських, виробничих, організаційних, фінансових, комерційних та інших заходів, відповідним чином організованих, оформлених комплектом проектної документації і забезпечуючих ефективне вирішення конкретного науково-технічного завдання, вираженого в кількісних показниках, і приводять до інновації.

В інноваційному проекті використовуються такі форми інвестицій: грошові кошти та їх еквіваленти (цільові вклади, оборотні кошти, цінні папери, наприклад, акції або облігації, кредити, позики, застави тощо); земля; будівлі, споруди, машини й обладнання; вимірвальні і випробувальні кошти, оснащення та інструмент, будь-яке інше майно, що використовуються у виробництві або володіють ліквідністю; майнові права, що оцінюються, як правило, грошовим еквівалентом. Основним джерелом інвестицій є: власні фінансові кошти, інші види активів (основні фонди, земельні ділянки, промислова власність тощо) та залучені кошти; асигнування з державного, регіональних і місцевих бюджетів; іноземні інвестиції, надані у формі фінансової чи іншої участі в статутному капіталі спільних організацій; різні форми позикових коштів. Якщо потреби в інвесторів немає і всі роботи проводяться за рахунок власних коштів, тоді приймається рішення про фінансування робіт із підготовки техніко-економічного обґрунтування проекту [7].

Аналіз управління інноваційними проектами на вітчизняних підприємствах дав змогу виділити такі загальні проблеми: нерозуміння важливості поліпшення комунікацій між персоналом; бюрократизація; слабкий контроль над взаєминами з партнерами; неготовність до мінливих умов ринку; неготовність до впровадження інновацій в управлінні як із боку керуючої, так і з боку керованої сторони; роз'єднаність зовнішніх і внутрішніх ланок управління; недосконалість економічної та матеріально-технічної бази підприємства [4, с. 161].

Вітчизняні підприємства надають перевагу купівлі нових технологій за кордоном, аніж замові в українських науково-дослідних центрах. Це зумовлено, по-перше, недовірою до якості розроблених вітчизняних технологій, по-друге, незнанням підприємців про існування потрібних їм, можливо, навіть

уже розроблених, технологій, тому що в Україні не створено уніфікованої бази даних про всі технологічні розробки та дослідження, які проводяться в межах країни [5, с. 117].

Серед головних чинників, що перешкоджають розвитку інноваційних проектів в Україні, можна виділити:

- неефективне використання коштів на інновації, адже часто має місце спрямування інноваційних коштів на проекти, які не мають інноваційного характеру;

- відтік з України кваліфікованих наукових та технічних кадрів, занепад багатьох наукових шкіл, стрімка деградація матеріально-технічної бази наукових досліджень, переважне впровадження запозичених технологій не найвищого рівня новизни;

- відсутність попиту на науково-технічні розробки з боку держави та приватного сектору, низькі обсяги державного замовлення на новітні технології, які щорічно становлять близько 1% бюджетного фінансування наукової сфери [5, с. 117];

- недостатня забезпеченість фахівцями у сфері інноваційного бізнесу;

- слабкий взаємозв'язок науки та бізнесу, що призводить до низького рівня комерціалізації інновацій;

- відсутність ефективних економічних стимулів до оновлення основних фондів та здійснення інвестицій у розвиток інноваційного потенціалу;

- непослідовність дій держави щодо підтримки суб'єктів інноваційної діяльності;

- недостатню результативність вітчизняного сектору наукових досліджень і розробок, зокрема низьку активність державних наукових установ у сфері патентування і ліцензування прав інтелектуальної власності;

- недостатню підтримку з боку держави вітчизняних експортерів інноваційної продукції;

- відсутність пріоритетної підтримки проривних технологічних інновацій; постійну реорганізацію державного управління науковою діяльністю [5, с. 117];

- нерівномірність розподілу інноваційної інфраструктури в регіонах та відсутність великих наукових організацій, які б централізовано здійснювали дослідницьку діяльність та комерційний трансфер;

- занадто високу загальну частку державного фінансування науки (46%), тоді як у багатьох країнах – інноваційних лідерах цей показник не перевищує 30%, причому в більшості з них спостерігається тенденція до скорочення частки участі держави у фінансуванні досліджень. Головний фінансист наукових досліджень у світі – це бізнес, на який припадає 45,5% (Велика Британія), 74% (Китай), 76,5% (Японія) усіх витрат на наукові дослідження та розробки;

- надання державою переваги фіксуванню саме державних установ, тоді як в інших країнах вона фінансує значною мірою приватні установи на конкурсних засадах та автономні від неї вищі навчальні заклади;

- найнижчий рівень інноваційної активності в Україні виявляється у сфері малого бізнесу (9,2%), тоді як у Франції – 33%, Великій Британії – 35,1%, Швеції – 46%, Фінляндії 48,5%, Німеччині – 66,5%. Саме малий бізнес має можливість найкраще генерувати інноваційні проекти;

- помітне відставання за часткою випуску фахівців у галузі природничих наук, де генеруються найбільш важливі сучасні проривні технології;

- незацікавленість більшості українських підприємців незалежно від сфери діяльності у довгострокових проектах. Через значний ризик неповернення

коштів унаслідок погіршення інвестиційного клімату в державі вони вкладають гроші лише у ті винаходи, які окупаються через три, максимум п'ять років. Натомість західний інвестор переймається не лише поверненням грошей, а й соціальним ефектом від даного капіталовкладення. Якщо підприємство має наміри вкласти гроші у власний розвиток, то цьому перешкоджає брак доступних кредитів;

– незадовільне виконання вітчизняних венчурних фондів своїх функцій, які мали б виражатися у фінансуванні інноваційних проектів, натомість вони займаються фінансуванням тих сфер, які пов'язані з високим доходом та відносно низьким ризиком. Згідно з даними Української асоціації інвестиційного бізнесу, 60% інвестицій венчурні фонди здійснюють у нерухомість, частка венчурних фондів, що вкладають кошти в інноваційні технології, становить лише 1% [11, с. 793].

Таким чином, для вдосконалення інноваційної діяльності підприємства та покращання якості впровадження інноваційних проектів необхідні такі заходи: впровадження системи безперервних покращень; удосконалення системи стимулювання та мотивації з метою заохочення інновацій; подолання опору співробітників інноваціям; модифікація системи збору внутрішньої і зовнішньої маркетингової інформації; вдосконалення стратегічного менеджменту на підприємстві, регламентація процедур розробки, розгляду, затвердження, реалізації і моніторингу інноваційних проектів. Важливою складовою частиною проведення інноваційної політики на підприємстві є мотивація інновацій, яка являє собою сукупність потреб і мотивів, що спонукають виробника до активної діяльності в напрямі створення і продажу інновації чи, навпаки, шляхом її покупки і використання в господарському процесі.

Вагомими фінансовими інструментами стимулювання інноваційної активності підприємств, які сьогодні активно застосовуються у провідних країнах Європейського Союзу, є податкові інструменти. Пільги з податку на прибуток підприємств є найбільш поширеними серед податкових пільг у країнах із розвинутою економікою. До найбільш поширених пільг можна віднести: податковий інноваційний кредит; спеціальні правила амортизації обладнання та будівель, які використовуються під час НДДКР; можливість перенесення збитків, що викликані витратами на НДДКР, та можливість отримання сум заявленої пільги з бюджету у разі збитковості підприємства; оподаткування витрат НДДКР за пониженою ставкою податку. Різноманітні програми Європейського Союзу, які сприяють комерціалізації результатів інноваційної діяльності, спрямовані на підтримку створення нових малих інноваційних підприємств при науково-дослідних установах, а також створення нових бізнес-напрямів або інших засобів для комерційного застосування результатів науково-дослідної діяльності [6, с. 238].

Загальною тенденцією управління інноваційними проектами та програмами в більшості розвинутих країн стало функціонування проектних офісів (Project Management Office) та офісів управління програмами (Program Management Office) при міністерствах та окремих державних адміністраціях. Проектний офіс, як і офіс управління програмою, – це специфічна інфраструктура, що визначає і розвиває на рівні держави, міністерства чи окремої бюджетної установи стандарти процесів, пов'язані з управлінням проектами. Ефективне функціонування таких структур досягається завдяки спільному використанню ресур-

сів, методологій, інструментів і методів, високою концентрацією саме на процесах управління. Практика створення проектних офісів використовується в таких країнах, як Великобританія, США, Канада, Індія, Ірландія, Литва, Данія, Бразилія, Бангладеш і Пакистан. Основна мета створення проектних офісів у цих країнах – підвищення ефективності планування та якості виконання проектів [8; 9].

Також доцільно застосовувати сучасний підхід до управління інноваційними проектами під назвою Scrum. Спочатку цю методологію використовували тільки розробники програмного забезпечення, але останнім часом вона активно використовується в управлінні творчими, інноваційними, інженерними та маркетинговими проектами. Скрам (Scrum) – це набір принципів, на яких будується процес розробки, що дає змогу в жорстко фіксовані і невеликі за часом ітерації, так званий спринт (sprints), надавати кінцевому користувачу працюючий прототип (програмне забезпечення, виконане завдання, проведені роботи) з новими можливостями, для яких визначено найбільшій пріоритет. Можливості реалізації в черговому спринті визначаються на початку спринту на етапі планування і не можуть змінюватися на всьому його протязі. При цьому суворо фіксована невелика тривалість спринту надає проекту передбачуваність і гнучкість. Методологія Scrum належить до гнучких методологій і є його найпопулярнішим представником, за даними дослідження Agile Survey, його частка становить 58%, серед інших гнучких методологій [4, с. 162].

Висновки. Таким чином, управління інноваційними проектами – це мистецтво керівництва та координації трудових, матеріальних й інших ресурсів протягом життєвого циклу проекту шляхом застосування системи сучасних методів та техніки управління для досягнення визначених у проекті результатів за складом та обсягом робіт, вартості, часу, якості проекту. Однією з причин невдач у реалізації проекту є нечітка організація співробітництва та узгодженості всередині робочої групи, а також між робочою групою й організацією. Нині вдосконалення управління нововведеннями для більшості підприємств є важливим засобом підтримки їх активності в освоєних областях і експансії на нових напрямках. Величезне значення для підвищення ефективності інновацій має комплексне використання нових принципів менеджменту. Основними з них є: створення атмосфери, стимулюючої пошук і освоєння нововведень; націленість інноваційної діяльності на потреби споживача; визначення пріоритетних завдань інноваційної роботи, виходячи з цілей і завдань підприємства; максимальне скорочення строків розробки та впровадження нововведень на основі одночасного паралельного вирішення інноваційних завдань.

У сучасних умовах обмеженості бюджетних ресурсів фінансування інноваційних проектів можна забезпечити за рахунок державно-приватного партнерства, яке дає можливість державі та приватному сектору за рахунок об'єднання фінансових, управлінських, технологічних ресурсів отримувати взаємну вигоду. Крім того, шляхи і способи сприяння інноваційному розвитку в Україні криються, насамперед, у сфері застосування засобів державного регулювання та активізації інноваційної діяльності, особливо малого підприємництва.

На сучасному етапі розвитку економіки за умов глобалізації, жорсткої конкуренції та насиченості ринків дуже важливе місце посідають питання розробки і впровадження інноваційних проектів. Сьо-

годні ефективна інноваційна діяльність та управління нею є основою успіху будь-якої країни, галузі та підприємства. Інновації дають поштовх для економічного, технологічного, політичного, екологічного та соціального розвитку суспільства. Розроблення нових методів та підходів до вивчення інноваційної діяльності, впровадження нових принципів інноваційного розвитку, а також визначення внутрішніх бар'єрів в організації, які стримують упровадження інновацій, є необхідними передумовами розвитку ефективної та прибуткової діяльності підприємств та економіки держави в цілому.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Інноваційна діяльність та її вплив на економічний розвиток в Україні : [монографія] / Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша, Г.В. Карлюк, Л.В. Лях. – К. : УкрІНТЕІ, 2015. – 115 с.
2. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гецця, А.І. Даниленка, Е.М. Лібанової [та ін.]. – К. : Експрес, 2015. – 336 с.
3. Тюха І.В. Проблеми інноваційної діяльності в Україні та на вітчизняних підприємствах / І.В. Тюха, В.А. Кузнєцова // Ефективна економіка. – 2015. – № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4545>.
4. Фролова В.Ю. Сучасна концепція використання інноваційних методів управління проектами / В.Ю. Фролова, О.В. Поздняков // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2013. – Т. 18. – Вип. 4/3. – С. 161–164.
5. Левий В.В. Проблеми та перспективи участі України в міжнародному трансфері інноваційних технологій / В.В. Левий, Н.О. Дугієнко // Молодий вчений. – 2015. – № 1(16). – С. 115–18.
6. Готра В.В. Аналіз зарубіжного досвіду забезпечення інноваційного розвитку економіки / В.В. Готра // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2015. – № 2(2). – С. 235–243.
7. Кабаченко Д.В. Методологические основы разработки и обоснования инновационных проектов развития предприятия / Д.В. Кабаченко, М.С. Кныш // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2015. – Т. 20. – Вип. 6. – С. 98–102.
8. Куліченко В.О. Управління інноваційними проектами та програмами: зарубіжний досвід та вітчизняна практика / В.О. Куліченко // Ефективна економіка. – 2016. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4751>.
9. Карлюк Г.В. Розвиток державно-приватного партнерства як фактор побудови та ефективного функціонування інноваційної економіки в країнах світу : наук.-аналіт. доп. / Г.В. Карлюк ; Держ. агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України ; Український ін-т наук.-техн. і екон. інформації. – К. : УкрІНТЕІ, 2014. – 54 с.
10. Турчина С.Г. Особливості інноваційної діяльності за умов міжнародної економічної інтеграції / С.Г. Турчина // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». – 2014. – Вип. 5. – С. 122–126.
11. Бутурлакіна Т.О. Проблеми функціонування венчурного капіталу як джерела фінансування інноваційної діяльності в Україні та шляхи вдосконалення (на прикладі досвіду США) / Т.О. Бутурлакіна, В.В. Завацька // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 4. – С. 791–794.

УДК 005.35:338.1

Продіус О.І.
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту
Одеського національного політехнічного університету*

СОЦІАЛЬНІ ПРОЕКТИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Статтю присвячено дослідженню розвитку соціальних проектів вітчизняних підприємств в умовах нестабільної економіки. Виявлено і проаналізовано основні проблеми, що перешкоджають досягненню оптимального рівня соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Запропоновано напрями подолання цих бар'єрів, що дасть змогу підприємствам ефективно впроваджувати соціальні проекти, які відповідатимуть сучасним тенденціям наукового розвитку.

Ключові слова: соціальний проект, управління проектами, підприємство, корпоративна соціальна відповідальність, соціальне підприємництво, соціальний розвиток, соціальна політика.

Продіус О.И. СОЦИАЛЬНЫЕ ПРОЕКТЫ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ НЕСТАБИЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Статья посвящена исследованию развития социальных проектов отечественных предприятий в условиях нестабильной экономики. Выявлены и проанализированы основные проблемы, препятствующие достижению оптимального уровня социальной ответственности бизнеса в Украине. Предложены направления преодоления этих барьеров, что позволит предприятиям эффективно внедрять социальные проекты, которые будут отвечать современным тенденциям научного развития.

Ключевые слова: социальный проект, управление проектами, предприятие, корпоративная социальная ответственность, социальное предпринимательство, социальное развитие, социальная политика.

Prodius O.I. SOCIAL PROJECTS OF ENTERPRISES IN CONDITIONS OF UNSTABLE ECONOMY

The article is devoted to the development of social projects of domestic enterprises in conditions of unstable economy. Identified and analysed major problems hindering the achievement of an optimal level of social responsibility of business in Ukraine. Suggested ways of overcoming these barriers that will allow companies to effectively implement social projects that will respond to modern trends of scientific development.

Keywords: social project, project management, enterprise, corporate social responsibility, social entrepreneurship, social development, social policy.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток світової економіки призводить до загострення соціально-економічних протиріч. Для України проблема соціально-економічного розвитку з кожним роком стає все більш актуальною, що викликано зростаючим рівнем

безробіття, зменшенням життєвого рівня населення, наявністю заборгованості по заробітній платі, неефективності вітчизняної системи охорони здоров'я тощо. В умовах зменшення державної допомоги у вирішенні соціально-економічних проблем основний тягар